

MAHDOTON MAAILMA

Monikulttuurisuudesta on tullut itsestään-selvyys tiedostavina itseään pitävillä ihmisillä. Me kuljemme kuin kalat vedessä etnisissä ravintoloissa, kansainvälisissä seminaareissa ja Pietarin metrossa. Kieli vaihtuu aina tarpeen mukaan. Monikulttuurisuus on elämäntapa, josta etsitään selkeitä vastauksia monikulttuurisen maailman ongelmiin: Oliko USA:n hyökkäys Irakiin oikeutettu? Lannistaako länsimaiden teknologinen ylivoima kolmannen maailman?

Monikulttuurisuudesta on tullut käsite, joka lukuista määritelmistään huolimatta jättää meidät tyhjän päälle. Liiallinen omaan kansallisuuteen takertuminen on vaarallista nationalismia. Toiseen kulttuuriin siirtyminen on mahdotonta tai ainakin juuretonta. Joidenkin mielestä vastaus on kosmopolitismi, maailmankansalaisuus, yleismaailmallisten asioiden harrastus. Kosmopoliitti on irtautunut omasta kansallisesta erikoislaadustaan. Haastavaa on tehdä oma olemassaolonsa kiinnostavaksi aina uudessa ympäristössä.

Monitieteisyys on tiedemaailman monikulttuurisuutta; se on hankalaa, mutta ehdotonta. Monitieteisyydestä on monessa tilanteessa tullut apurahaputken edellytys ja vaatimus tutkijakoulupaikan saamiselle. Tosi-elämässä monitieteinen tutkimusprojekti saattaa kuitenkin olla aivan jotain muuta kuin monitieteinen tutkimus.

Monitieteisyys on monimerkityksistä aina tieteenalasta ja sen traditioista riippuen. Lääketieteessä monen eri alan tutkijan tietotaidon yhdistäminen on monesti välttämätöntä tutkimustulosten saamiseksi. Samoin on monella muulla luonnontieteen alalla. Tavallista näille aloille on myös yhtä tutkimus-

SISÄLLYS

Pääkirjoitus	3
Kohden tähti: Avaruus osana populaaria vallankumouskeskustelua Neuvostoliitossa Iina Kohonen	5
Teknillistieteellinen tutkimustyö aloittain Suomessa ennen vuotta 1965 Jani Saarinen	20
Alvar Aalto ja insinöörit: Sunilan sulfaattiselluloosatehtaan rakentuminen Mia Hipeli	30
Seminaarit ja matkat	
Mammuteitehtaita Uralilla - TICCIH2003 -konferenssi Venäjällä 10.-17.7.2003 (Tuija Mikkonen)	36
SHOT Atlantassa 15.-19.10.2003 (Kimmo Antila)	40
HiNC 1 Trondheimissa 15.-17.6.2003 (Petri Paju, Petri Saarikoski ja Jaakko Suominen)	42
Arvostelut	
Vesivoimaloiden arkkitehtuuria (Tuija Mikkonen)	47
Kadonnutta kaupunkirakennetta etsimässä (Tuija Mikkonen)	50
Museot	
Porissa käynnistyi Rosenlew-museon suunnitteluhanke (Juhani Ruohonen)	52
Uutiset	54
Abstracts	57

projektia yhdistävä yksi, kaikille yhteinen päämäärä. Aihe on kaikille sama, siihen vain paneudutaan eri tutkimusalojen traditioista ja metodeista käsin. Monitieteisyys on avain monen ongelman ratkaisuun. Nyt tämä malli on tullut muun muassa historiatieteeseen, tosin hieman muunneltuna.

Historiantutkimuksen piirissä luonnontieteille tyypilliset, 'yhden aiheen' monitieteiset tutkimusprojektit ovat harvinaisia. Sen sijaan historiantutkimukselle on varsin tyypillistä, että tutkijat eri tieteenalalta liittyvät hallinnollisesti yhteen yhteisen rahoituslähteen saamiseksi ja ylläpitämiseksi. Tämä on väitöskirjantekijöille monesti ainoa tapa päästä kiinni mahdollisimman vakaaseen ja pitkäkestoiseen rahoitukseen. Tutkimusaiheiden moninaisuus aiheuttaa kuitenkin sen, että tutkijat eivät ehdi paneutua toistensa töihin varsinkaan, jos niiden aihepiiri on oman tutkimusaiheen ja -metodin kannalta täysin irrelevantti. Aidosti monitieteisten tutkimusryhmien puuttuminen on todellinen puute.

Teknologian historia on kaikella tapaa monitieteinen tutkimuskohde. Aihepiiriä tutkii Suomessakin ihmisiä monilta eri aloilta. Ongelma on siinä, että nämä ihmiset eivät välttämättä tiedä toisistaan, saati tapaa toisiaan säännöllisesti ja ohjatusti. He eivät ole linkittyneitä toisiinsa edes yhteisen rahoituslähteen kautta. Ei ole lainkaan epätavallista, että yliopistojen historian seminaareissa teknologian historian tutkija on alansa ainut edustaja. Tämän vuoksi teknologian tutkija on monessa suhteessa samassa tilanteessa kuin kosmopoliitti: on äärimmäisen haastavaa ja hankalaa tehdä itsensä ja tutkimusaiheensa kiinnostavaksi aina uudessa ryhmässä. Taas toisin kuin kosmopoliitti, teknologian historian tutkija olisi äärimmäisen kiitollinen 'kotimaasta', johon kuuluvat näkisivät oman alansa erityispiirteet liial-

Tekniikan Waiheita on Tekniikan Historian Seura ry:n kustantama aikakauslehti. Lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Lehden tilaushinta on 27 €/vuosi. Irtonumerohinta 7 €.

Tilaukset ja osoitteenmuutokset: Pekka Niemi, pekka.niemi@fingrid.fi, puh. 0400 511 346 tai 030 395 5260 tai seuran www-sivujen kautta (www.ths.fi).

Tekniikan Historian Seura ry:n jäsenille lehti lähetetään jäsenetuna. Kestotilaus jatkuu ilman eri uudistusta tilauksen peruutukseen asti. Tilauksen voi peruuttaa ilmoittamalla asiasta toimitukselle. Toimitus myy lehden vanhoja numeroita irtokappaleina, mikäli niitä on jäljellä.

Toimitus- ja ilmoitusmateriaali: T.Huone/Tekniikan Waiheita, Urheilukatu 16 C piha, 00250 Helsinki.

Lehti vastaanottaa julkaistavaksi kirjoituksia teknologian historian eri aloilta. Aineiston jättö numeroon 4/2003 viimeistään 15. marraskuuta.

Lehti ottaa arvosteltavaksi alalta kirjoitettuja julkaisuja, painotuotteita ja näyttelykäsikirjoituksia.

Lehti ei palauta pyytämättä lähetettyjä tekstinäytteitä tai valokuvia. Valokuvien käsittelystä pyydetään sopimaan erikseen päätoimittajan kanssa.

Artikkelien sisällöstä ja niissä esiintyvistä mielipiteistä ja kuvien julkaisuoikeudesta vastaa kirjoittaja. Yksityiskohdalliset kirjoitus- ja toimitusohjeet löytyvät Tekniikan Historian Seuran kotisivuilta www.ths.fi/kirjoitukset.htm.

lisuuteenkin asti mielenkiintoisina. Tässä tilanteessa terve 'nationalismi' olisi meille hyväksi.

Tiina Päivärinne